

AAR-001-0012149

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IV(B)

(Panchtantra – Mitrabhed)

(Core) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012149

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instruction :

દરેક પ્રશ્નના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.

Write answer of **all** questions in main answer sheet.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં ચાર વિકલ્પોમાંથી કોઈપણ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને ૨૦ લખો :

1 Select any **one** answer out of **four** options and write : 20

(૧) પંચતંત્રમાં મુખ્યત્વે કોને લગતી કથાઓ આપવામાં આવી છે ?

(1) Mainly which types of stories are there in Panchatantra ?

(A) દેવો

(B) પશુ-પક્ષીઓ

(C) અપ્સરાઓ

(D) મનુષ્યો

(૨) પંચતંત્ર કુલ કેટલા વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે ?

(2) In how many sections Panchatantra ?

(A) બે

(B) ત્રણ

(C) ચાર

(D) પાંચ

- (૩) પંચતંત્રના રચયિતા કોણ છે ?
- (3) Who is an author of Panchatantra ?
- (A) સોમદેવ
- (B) વિષ્ણુ શર્મા
- (C) નારાયણ ભટ્ટ
- (D) સુદર્શન
- (૪) પંચતંત્રમાં કયા રાજાના ત્રણ પુત્રોને નીતિનિપુણ કરવાની વાત છે ?
- (4) In the Panchatantra stories regarding which king's sons are made powerful in political science ?
- (A) વિષ્ણુ શર્મા
- (B) સોમદેવ
- (C) અમરશક્તિ
- (D) વિષ્ણુકીર્તિ
- (૫) પંચતંત્રના પહેલા તંત્ર (વિભાગ)નું નામ શું છે ?
- (5) What is the title of the first section of panchatantra ?
- (A) મિત્રભેદ
- (B) મિત્રપ્રાપ્તિ
- (C) કાકોલૂકીય
- (D) લબ્ધપ્રજ્ઞાશ
- (૬) પંચતંત્રના અંતિમ (પાંચમા) વિભાગનું નામ શું છે ?
- (6) What is the title of the last section of Panchatantra ?
- (A) મિત્રભેદ
- (B) મિત્રપ્રાપ્તિ
- (C) અપરીક્ષિતકારક
- (D) કાકોલૂકીય

- (૭) પંચતંત્રના આધારે નારાયણભટ્ટે કયા ગ્રંથની રચના કરી ?
- (7) On the base of Panchatantra which book is written by Narayana Bhatta ?
- (A) જાતકકથા
- (B) બૃહત્કથા
- (C) કથાસરિત્સાગર
- (D) હિતોપદેશ
- (૮) પંચતંત્રમાં વિષ્ણુશર્માની શૈલી કયા પ્રકારની છે ?
- (8) In Panchatantra which kind of Vishnusharma's style there ?
- (A) વૈદર્ભી
- (B) ગૌડી
- (C) પાંચાલી
- (D) માગધી
- (૯) ‘ગોમાયુ’ નામ કોનું છે ?
- (9) Whose name is ગોમાયુ ?
- (A) વાંદરાનું
- (B) બળદનું
- (C) શિયાળનું
- (D) સિંહનું
- (૧૦) ‘દંતિલ’ નામ કોનું છે ?
- (10) Whose name is દંતિલ ?
- (A) જુગારીનું
- (B) રાજાનું
- (C) વેપારીનું
- (D) નોકરનું

(૧૧) સુવર્ણનો હાર કોણે સાપના દરમાં નાખી દીધો ?

(11) Who had put the golden necklace in the cavity of a snake ?

- (A) કાગડીએ
- (B) શિયાળે
- (C) રાજાના રક્ષકોએ
- (D) સિંહે

(૧૨) ‘વાયસ’ એટલે શું ?

(12) वायस means what ?

- (A) દેડકો
- (B) કાગડો
- (C) શિયાળ
- (D) હરણ

(૧૩) ‘ભાસુરક’ કોનું નામ છે ?

(13) Whose name is भासुरक ?

- (A) કાગડાનું
- (B) સિંહનું
- (C) બગલાનું
- (D) કરચલાનું

(૧૪) કોણે પોતાના બુદ્ધિચાતુર્યથી સિંહને મારી નાખ્યો ?

(14) Who had killed lion by his intelligence ?

- (A) કરચલાએ
- (B) બગલાએ
- (C) સસલાએ
- (D) કાગડાએ

(૧૫) મિત્રભેદમાં ‘અગ્નિમુખ’ નામ કોનું છે ?

(15) Whose name is अग्निमुख in Mitrabheda ?

- (A) જૂ
- (B) માંકડ
- (C) કાગડો
- (D) વાનર

(૧૬) ‘મદોત્કટ’ નામ કોનું છે ?

(16) Whose name is મદોત્કટ ?

- (A) સિંહનું
- (B) ચિત્તાનું
- (C) કાગડાનું
- (D) શિયાળનું

(૧૭) કકુદ્દ્રુમે શટ્રયાપાલક તરીકે કોની નિયુક્તિ કરી ?

(17) As શટ્રયાપાલક who is appointed by Kakuddruma ?

- (A) સિંહ
- (B) વાઘ
- (C) વરુ
- (D) કાગડો

(૧૮) ‘કથનક’ કોનું નામ છે ?

(18) Whose name is કથનક ?

- (A) સિંહ
- (B) કાગડો
- (C) ઊંટ
- (D) શિયાળ

(૧૯) મદોત્કટ સિંહને કોણે ઘાયલ કર્યો ?

(19) Who made injured the lion મદોત્કટ ?

- (A) શિયાળ
- (B) ઊંટ
- (C) વરુ
- (D) ગજરાજ

(૨૦) ‘યસ્ય બુદ્ધિર્બલં તસ્ય’ એવો બોધ કઈ વાર્તાને અંતે મળે છે ?

(20) In the end of which story we get the lesson as ‘યસ્ય બુદ્ધિર્બલં તસ્ય’ ?

- (A) ખીલો ખેંચનાર વાનરની કથા
- (B) ગોમાયુ-શિયાળની કથા
- (C) સિંહ અને સસલાની કથા
- (D) એકેય નહિ

- ૨ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. ૧૦
- 2 Write a critical note on the origin and development of the Fable literature. 10

અથવા / OR

- ૨ ભારતીય પ્રાણીકથા સાહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૦
- 2 Evaluate the contribution of પण्डित विष्णुशर्मा to Indian Fable literature. 10

- ૩ પંચતંત્રકારની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૦
- 3 Write a detailed note on the style of the author of પચ્ચતન્ત્રમ્. 10

અથવા / OR

- ૩ પચ્ચતન્ત્રમ્નો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. ૧૦
- 3 Give brief introduction of પચ્ચતન્ત્રમ્. 10

- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો : ૮
- 4 (A) Translate any **two** of the following passages : 8

(૧) અથૈવ ગચ્છતિ કાલે દન્તિલસ્ય કદાચિત્ કન્યાવિવાહઃ સંપ્રવૃત્તઃ । તત્ર તેન સર્વે પુરનિવાસિનો, રાજસંનિધિલોકાશ્ચ સંમાનપુરઃ સરમામન્ય ભોજિતા વસ્ત્રાદિભિઃ સત્કૃતાશ્ચ તતો વિવાહાનન્તરં રાજા સાડન્તઃપુરઃ સ્વગૃહમાનીયાડમ્યર્વિતઃ । અથ તસ્ય નૃપતેર્ગૃહસંમાર્જનકર્તા ગોરમ્ભો નામ રાજસેવકો ગૃહાયાતોડપિ તેનાડનુચિતસ્થાને ઉપવિષ્ટોડવજ્ઞયા અર્ધચન્દ્રં દત્ત્વા નિઃ સારિતઃ । સોડપિ તતઃ પ્રભૃતિ નિઃશ્વસન્ પમાનાન્ રાત્રાવપ્યધિશેતે ।

(૨) ‘તદેતત્સરઃ સ્વલ્પતોયં વર્તતે । શીઘ્રં શોષં યાસ્યતિ । અસ્મિન્ શુષ્કૈ યૈઃ સહાહં વૃદ્ધિં ગતઃ સદૈવ ક્રીડિતશ્ચ તે સર્વે તોયાભાવાન્નાશં યાસ્યન્તિ । તત્તેષાં વિયોગં દ્રષ્ટુમહમસમર્થઃ । તેનૈતત્પ્રાયોપવેશનં કૃતમ્ । સામ્પ્રતં સર્વેષાં સ્વલ્પ જલાશયાનાં જલચરા ગુરુજલાશયેષુ સ્વસ્વજનૈર્નીયન્તે । કેચિચ્ચ મકરગોધાશિશુ મારજજલ હસ્તિપ્રભૃતયઃ સ્વયમેવ ગચ્છન્તિ । અત્ર પુનઃ સરસિ યે જલચરાસ્તે નિશ્ચિન્તાઃ સન્તિ તેનાહં વિશેષા દ્રોદિમિ યદ્ બીજશેષમાત્ર મપ્યત્ર નોદ્ધરિષ્યતિ ।

(૩) અસ્તિ કસ્યચિન્મહીપતેઃ કસ્મિશ્ચિત્સ્થાને મનોરમં શયનસ્થાનમ્ । તત્ર શુકલતરપટયુગલમધ્યસંસ્થિતા મન્દ વિસર્પિણી નામ શ્વેતા ચૂકા પ્રતિવસતિ સ્મ । સા ચ તસ્ય મહીપતે રક્તમાસ્વાદયન્તી સુખેન કાલં નયમાના તિષ્ઠતિ । અન્ધેઘુ તત્ર શયને ક્વચિદ્ ભ્રામ્યન્નગ્નિમુખો નામ મત્કુળઃ સમાયાતઃ અથ તં દૃષ્ટ્વા સા વિષળ્ણવદના પ્રોવાચ – ‘ભો અગ્નિમુખ, કુતસ્ત્વમત્રાનુચિતસ્થાને સમાયાતઃ । તદ્વાવન્ન કશ્ચિત્પશ્યતિ, તાવચ્છીઘ્નં ગમ્યતામ્ ઇતિ ।’

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૮

(B) Explain with reference to context any **two** of the following : 8

- (૧) રાજા મિત્રં કેન દૃષ્ટં શ્રુતં વા ।
- (૨) ભૂમિર્મિત્રં હિરણ્યં ચ વિગ્રહસ્ય ફલત્રયમ્ ।
- (૩) સ્વભાવો નોપદેશેન શક્યતે કર્તુમન્યથા ।
- (૪) અહં કકુદ્દ્રુમો નામ રાજા ત્રૈલોક્યેઽપિ સંજ્ઞાતઃ ।

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

- (૧) સિંહ અને સસલાની કથાનો બોધ.
- (1) The concept of the story of સિંહ-શશક.
- (૨) વાયસદમ્પતી – કૃષ્ણસર્પકથા
- (૩) બક-કર્કટયોઃ કથા
- (૪) દંતિલ અને ગોરંભની કથાનો સંદેશ.
- (4) The message of the story of દન્તિલ-ગોરમ્ભ.